

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

EMILE VERHAEREN: «Η ΕΛΕΝΗ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ» τραγωδία με 4 μέρη. Μεταφρασμένης από τον Π. Γ. Γ. — Έκδοτική Έταιρεία τα «Εργα». Αθήνα 1916.

Είναι πρώτη φορά που ο ποιητής Παλαμάς μεταφράζει ολόκληρο δραματικό έργο. Η φημισμένη παλαιά τραγωδία του Βερράρεν, ταιριαστικά ή καλήτερα ξαναγύρισε στον Έλληνα το στίχο, με όλη τη μεστή ομορφιά της υψηλής τέχνης του ποιητή των «Βωμών». Ο ξεχωριστός της άερας τρέμει σ' όλες τις σελίδες του νεοτυπωμένου βιβλίου κ' είναι διπλή ή απόλυτη του αναγνώστη κάτω από τον ολόκληρο λυρισμό του Βερράρεν ν' αγκικά τη βαθιότητα γνώριμη συμφωνία του Έλληνα τεχνίτη. Έτσι κ' η Ελένη της Σπάρτης, έχει διπλή ψυχή. Την ψυχή του μεγάλου πλαστογράφου της, και την άλλη, του αναγεννητή δημιουργού, που την ξναστέρωσε λιμνική κάτω από τον ήλιο και μέσα στη νέα, την ανάντη γλώσσα, της αληθινής της πατρίδας.

Ο Βερράρεν μ' παρουσιάζει τη «δυστυχία» της ομορφιάς της Ελένης. Η καλλονή της υπέροχη, ακατάλυτη. Τα χρόνια περνούν έξω και πέρ' από το υπερούσιο κορμί της. Τώρα ξαναγυρίζει στη Σπάρτη πλάι τ'ό γέρο Μενέλαο. Δέκα χρόνια ο πόλεμος στα τείχη της Τρώαδας και δέκα χρόνια ο θαλασποδαρμός του γυρισμού. Η φρόνηση του αδερφού της Πολυδύκη κράτησε τ'ό θρόνο του Μενελάου ανέγγιχτο. Ο λαός πανηγυρίζει τ'ό ξανάστραμα του προσώπου της θεομορφής μέσα στα βασιλικά παλάτια και στην απαλή θερμή πλάση της πολιτείας του Εδρώτα. Μα η «δυστυχία» της ομορφιάς ακολουθεί και δώ την Ελένη. Στην ανιψιά της την παιδούλα Ήλέτρα ανάβει τη μανία και τ'ό πάθος μιάς αγάπης τυραννικής. Στ'ό Κίστορα, τ'όν αδερφό της, φυσά έν' ακατανίκητο ένοχο έρωτα, που αυτός δέν τρομάζει νά τ'όν ομολογή, και τυφλωμένος ολότελα πάνου στην τρέλα της ζήλιας του σκοτώνει τ'ό βασιλιά Μενέλαο. Η Ελένη που έλπισε, μάταια, ειρήνη, λιμάνι ανάπαψης νά βρη, στην άγκαλιά του ξαναγαπημένου άντρός της, απομνήσκει με τ'ό θάνατό του τρισυμπεπλεγμένη. Καταφυγή και σκέπη καμιά δέν τή βαστά. Σάτυροι, βακχίδες, νεράιδες, ίσκιοι τρέχουν τή νύχτα από κοντά της, διψώντας, λαχταρώντας, ανυμνώντας τις χάρες του κορμιού της. Γαλήνη δέν της γράφει ή μοίρα. Ακόμα και τ'ό θάνατο φοβάται. Τη σάρκα της δέ θα τή λιώση ή γής, μα θα τήν κρατήσει έρωτικά στην άγκαλιά της. Στην υπέρτατη στιγμή της αγωνίας της, ο μεγάλος Δίας, άδρατος, κατεβαίνει νά τή σώση. Ήχουν τα βροντερά θεϊκά του λόγια κ' έξαφνα ένας κεραυνός πέφτει. Η Ελένη αναρπάζεται στ'όν ουρανό.

Πέρασαν πέντε χρόνια που πρωτοδόθηκε στ'ό φώς τ'ό έργο τούτο του, πεθαμένου τώρα, Βέλγου ποιητή. Κι όμως με τ'ό νά μ'ήν υπάρχει σοβαρό θέατρο στην Ελλάδα, ήθυποιοι και κοινό σταθήκανε μακριά από ένα τέτοιο άριστούργημα δραματικού λυρισμού, που

με τήν ίσρη του δυνατή πνοή θα τούς ανέφανε τέχνη και ψυχή.

P. Γ. Γ.

ΤΗ ΝΥΧΤΑ !..,

Νύχτα ! Οί άγρόφοδοι βαλλόν κοιμήθηκαν άπάνου στ'όις βράχους κ' έξάνου π'ό γήιντες, που σ'ίς πορφές νοχώνανε, κ' ό βίνας τούς έτίμε... Τ'ό φεγγάρι έπεσε στη θάλασσα νά κοιμηθεί...

Στή λίμνη κάπνιζε νέανερ με τ'ό κεντρά νερό της παίζουν ... Και μέν' σ'ίς νεροαίθρια τηδούν, καίουν βράχια σ'ίς πλάτες μ'ίς γελώντας. Τάττω παίζουν με τ'ό νερό, κ' έγώ με τήν άγάτη μου. Αθήνα 1916.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΡΟ-ΓΙΑΝΝΗΣ

ΓΙΑ ΕΝΑ ΓΑΡΣΙΑΡΙΟ

Φίλε Νουμά

Μά καλοφύλλωσ'ό που τ'όττω πριν 2 1)2 χρόνια, χωρίς άξιώσεις, δέν άρ'ίτε νά κάτση νά τήν επικρίνη ή φίλος Φιλήντης. Άλλά από τ'ό κανε, τήν ευχαριστώ άρχισα λίγο σ' αυτό, γιατί τ'όρ μ'όνο είχα «Αρμονία» (άρ. 17), όπου έγραφε. Κοντά όμως στ'ό ευχαριστώ μου νά μου επιτρέψη νά τ'ό π'ό π'ό μ' άδικεί σέ μερικά άπ' έτα λέει :

Από τ'ό συμπεράνει λ. χ. π'ό: «τ'ό κανάτι τ'όχο συχυσμένο, τ'ό ένα τούρκικο... και τ'ό άλλο ελληνικό...» : Όρίστε έλο τ'ό γρατό γιά τή λέξη :

«Κανάτι (Μαγν. κ' άλλου) = παραθρόφυλλο». (Επίσης και με τήν άλλη του σημασία=δοχείο τ'ό νερού). Και Αρβανίτικα [Λεξ. Χριστοφορ.] : «κανάτι, ή κανάτι τ'ό ποτό 2) τ'ό φύλλα της θύρας». Ο Χριστοφορ. παραδέχεται τή λέξη Σλαβική και σημειώνει ότι και τ'ό Βουργ. κανάτι έχει τις ίδιες σημασίες. Προβλ. και Δελτ. Α. «Ετ. Β' : κανάτια (στη Νιό) = τ'ό δυο τμήματα της φύσης των σιδηρογυρίων». Επίσης Κορ. Πλουτ. Τρι. Α'. Σελ. 433 : «της πτυχής της θύρας, τ'ό τουρκιστί λεγόμενα κανάτια». Και «Ατ. I 339. IV, 217».

— Τ'ό δείχνει ;

— Ότι καταχωρίζω τή λέξη με τή σημασία τ'ό παραθρόφυλλο, που δέν είναι κοινή, ένθ ή άλλη σημασία είναι κοινή. Και μόνο γιά νά μ'ή νομιστή ότι στ'ό μέρος άπ' όπου σημειώνω τή λέξη είν' άγνωστη ή άλλη σημασία, έκαμα τή λιγόλογη παρένθεση. Έπειδ όμως ύπερα ανέφερα άπ' τ'ό Χριστοφορίδη τ'ό Αρβανίτικα και τ'ό Βουργάρικα με τις δυο σημασίες, γι αυτό τελευταία παραπέμπω στ'όν Αττικτών έχ'ί μόνο τ'ό IV 217, όπου βρίσκεται τ'ό τούρκικο κανάδ, αλλά και, στ'ό I 339, όπου ο Κορκής σημειώνει τήν ετυμολογία τ'ό άλλου κανατιού άπ' τ'ό κνήστιον. Ατάφεικ μπορεί νά υπάρχει έπως τάχα σ'όν σύντομο και βιαστικό, αλλά «συχυσμένο» βέβαια δέν τ'όχο.

Τ'ό ίδιο έχω νά παρατηρήσω και γιά τ'ό νουμάρι.

Και πειδ γενικά παρατηρώ ότι δέν είχε τόσο τήν